

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

БАБЛЮК В. М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ».....	14
БАРНА Х.В., ДЕЛЕГАН М.Ю. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ.....	16
БАРНА Х.В., ПАВЛЮК М.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	18
БАРНА Х.В., ПОКИНЯ К.Є. МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ: СТРАТЕГІЇ ТА ВИКЛИКИ.....	20
БАРНА Х.В., ТЕСЛЕНКО О.О. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: ВІД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО МОЛОДІЖНОЇ ІНІЦІАТИВИ.....	22
БАРНА Х.В., ФЕДУЛОВА О.Б. СТРАТЕГІЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ.....	24
БЕРДАР Н.В., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	27
БОБИРЄВА О.С., ЛУКІЯНЧИН Н.А. ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕНОМЕНУ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ СТУДІЯХ.....	29
БОБИРЄВА О.С., СЕРДЕНКО А.-М.В. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	31
ГОНЧАРУК Н. В., ПОНОМАРЕНКО Ю. С., БРИЖАК Н. Ю. ГРА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ГПД.....	33
ГУСТІ М. В., КОМАР О. В., БРИЖАК Н. Ю. ГУРТКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ РІЗНОВИДІВ ПОЗАКЛАСНОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ.....	35
НЕСТЕРУК А. А., ЧОРНОМОРЕЦЬ А. О., БРИЖАК Н. Ю. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	38
ВОЛОЩУК В.С., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: МЕТА І ЗАВДАННЯ..	40
ГАВРИШКО С. Г., ГОБАН Н. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПРИТНОСТІ, ЯК ФІЗИЧНОЇ ЯКОСТІ.....	42
ГАВРИШКО С. Г., ДАНКО О. ШУТКА М.М. ОЦІНЮВАННЯ ТЕХНІКИ ВИКОНАННЯ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ У НАПАДІ В ГРІ БАСКЕТБОЛ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	45
ГАВРИШКО С. Г., КРИЧФАЛУШІЙ Б. ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	47
ГАВРИШКО С. Г., ФАРКОВЕЦЬ М. УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	49
ГАНГУР Г. В., ХОМА О. М. СПІВПРАЦЯ ВЧИТЕЛЯ Й АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

творчість є базисом успішного налагодження та підтримки партнерських відносин у Новій українській школі.

Задля підвищення рівня ефективності роботи з батьками молодших школярів педагоги застосовують нетрадиційні форми: педагогічний десант, дерево родоводу (зустріч поколінь), анкетування, День добрих справ (спільна трудова діяльність педагогів, батьків і дітей), вечір великої родини (організація відпочинку, гри, театральної вистави), альбом-естафета, дискусійний клуб, родинна скарбничка, аукціон ідей сімейної педагогіки, батьківський ринг, азбука родинного виховання (обговорення проблем і труднощів виховання), Дні довіри, родинні свята в класі, тижні сім'ї, тренінги, ділові та рольові ігри, шкільні ярмарки, акції, квести тощо.

Таким чином, використання традиційних і нестандартних форм у взаємодії між школою і родиною допоможе сформувати у батьків правильне уявлення про свою дитину, підвищити їхню педагогічну культуру, вибудувати єдині вимоги до виховання з боку школи і сім'ї та інтегрувати родинне і суспільне виховання.

Література:

1. Басюк, Н. А. Форми взаємодії вчителя з батьками молодших школярів в умовах Нової української школи. *Підготовка майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи: компетентнісний підхід* : збірник наукових праць. 2019. С. 9-12.

2. Коберник О.М. Управління виховним процесом у загальноосвітньому закладі. Монографія. К. : Науковий світ, 2003. 230 с.

3. Концепція «Нова українська школа». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

4. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. К. : Радянська школа, 1978. 263 с.

УДК 376.72

ВОЛОЩУК В.С.,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 Початкова освіта,
Мукачівський державний університет

Науковий керівник:

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.

д-р пед.наук, професор, завідувач кафедри
теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: МЕТА І ЗАВДАННЯ

Значення морального виховання в педагогіці завжди було важливим. Видатні педагоги наголошували на тому, що формування людини з доброзичливим характером ґрунтується не лише на освіті та розвитку, але й на її моральних якостях. «Мораль – це система, принципів, ідей, законів, норм і правил поведінки, котрі регулюють гуманні стосунки між людьми» [1, с. 19].

Норми, закони та принципи моралі існують і передаються з покоління в покоління у кожному народі протягом сотень років. Вони виражаються через правила поведінки та постійно вдосконалюються у відносинах між людьми.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Основні аспекти моральності встановлюються в ранньому дитинстві на основі так званого соціального успадкування. Ключову роль у цьому відіграють батьки: їхні дії і спрямованість впливають на формування особистості дитини. Проте не можна зводити цю роль тільки до батьків, оскільки поруч з ними також стоїть учитель початкової школи, який впливає на моральні якості учня.

У зв'язку з сучасним розвитком суспільства, процесом соціалізації та інтеграції учнів, система освіти потребує суттєвого оновлення своїх методів та змісту, впровадження нових педагогічних підходів та інноваційних технологій, а також психологічного супроводу навчального процесу.

Важливою умовою для розвитку моральних знань молодших школярів є позитивні зміни у їх мисленні. У цьому періоді формуються такі когнітивні операції, як аналіз, синтез, порівняння та узагальнення.

У нашому житті вихованість оцінюється згідно з різними принципами та нормами, які вже стали традиційними. Це прояви добрих дій та вчинків, які людина може вчинити. Тому метою морального виховання є:

- розвивати доброзичливість, співчуття та готовність допомагати тим, хто в біді;
- підтримувати прагнення жити та діяти відповідно до загальнолюдських моральних принципів;
- поступово прилучати дітей у моральні норми та принципи суспільства [2, с. 128].

Основною метою морального виховання є створення моральної культури особистості, яка включає в себе такі складові як моральна свідомість, моральні відносини, почуття, поведінку та спілкування.

З психолого-педагогічної точки зору, моральне виховання включає:

- розвиток моральної свідомості учнів, що означає формування потреб, мотивації та засвоєння знань про норми і правила моральної поведінки;
- стимулювання та розвиток моральних почуттів;
- постійний розвиток позитивних рис характеру [2, с. 129].

Моральне виховання молодших школярів передбачає систематичне розуміння значення моральних норм і вміння проявляти складні форми поведінки. Діти початкової школи повинні засвоїти широкий спектр знань про культуру поведінки та усвідомлено застосовувати їх у практиці. Під час взаємодії з дітьми важливо пояснювати, як чинити у різних ситуаціях, і навчати школяра застосовувати ці правила у повсякденному житті.

Таким чином, моральне виховання включає процес формування та розвитку у учнів різноманітних моральних уявлень і почуттів, розвиток здатності до правильних оцінок і ставлень, які діти зможуть використовувати й у подальшому житті [3, с. 42]. Такі моральні риси, як усвідомлення громадянського обов'язку, колективізм, взаємодопомога; дисципліна та культура поведінки, взаємоповага між людьми, чесність і правдивість; взаємоповага в родині свідчать про моральний розвиток особистості. Серед методів формування моральної поведінки виділяють такі:

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

1. Залучення дитини до практичних методів навчання, які включають дотримання правил щодо харчування, режиму сну, активності, а також правил спілкування та взаємодії з іншими.

2. Пояснення норм поведінки, яке активно використовується для виховання культури поведінки та навичок взаємодії.

3. Використання прикладу дорослих для встановлення правил та пояснення їх, де діти навчаються встановлювати правила співпраці та контролювати їх виконання.

4. Оволодіння моральними нормами у співпраці, де діти самостійно навчаються моральним нормам у спільній діяльності з вчителем [3, с. 47].

Педагогічна ситуація передбачає відповідний вибір методів впливу на моральну свідомість та практику дитини, залежно від конкретних обставин. Ефективність цих методів залежить від їх взаємодії [4]. У будь-якій формі спілкування вчителю важливо проявляти повагу до особистості дитини, вірити в її потенціал для розвитку та мотивувати до самовиховання.

Як результат морального виховання, дитина отримує соціальну компетентність, що включає в себе відкритість до оточуючого середовища як потребу її особистості, навички моральної поведінки, готовність приймати суспільну інформацію та бажання чинити добрі справи.

Література:

1. Червінська І. Б. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі : навч.-метод. посіб. для студ. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2012. 515 с.
2. Сіданіч І. Л. Педагогічні технології духовно-морального виховання дітей в історії вітчизняної педагогіки і школи. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: *Психологія і педагогіка*. 2014. Вип. 27. 125-132 с.
3. Помиткіна Л. В., Помиткін Е. О. Уроки психології для учнів початкової школи: навч. метод. посібник. К. : Освіта України, 2011. 244 с.
4. Товканець Г.В. Духовно-моральне виховання як умова успішної самореалізації особистості в соціумі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2019. Випуск 1 (44). С. 179-185.

УДК 796.012.21-047.44(043.2)

ГАВРИШКО С. Г.,

канд. наук з фізичного виховання і спорту,
доцент, доцент кафедри географії та суспільних дисциплін,
Мукачівський державний університет

ГОБАН Н.

здобувачка спеціальності 013 «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПРИТНОСТІ, ЯК ФІЗИЧНОЇ ЯКОСТІ

Розглядаючи процес розвитку рухових здібностей слід відмітити, що формування координаційних здібностей, враховуючи їх комплексний характер у ході рухової діяльності, визначається як основне завдання фізкультурної освіти у початковій школі.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>